

تعريفات کتگوری های مختلف مسلکی که در عرضه خدمات صحت روانی نقش دارند

شماره	اسم مسلک به فارسی	اسم مسلک به انگلیسی	تعریف
1	متخصص طب روانی	Psychiatrist	متخصص طب روانی که بعد از فراغت از فاکولته طب دولتی و یا خصوصی حد اقل 3 سال آموزش تخصصی را در طب روانی در یکی از شفاخانه های تدریسی تخصصی، انستیتوت تدریسی تخصصی و یا پوهنتون دولتی یا خصوصی داخلی و خارجی دریافت نموده باشد. حق معاینه خانه و تجویز ادویه را دارا میباشد.
2	معالج عمومی که در ساحه صحت روانی کار میکند	Medical Doctor working in mental health setting	داکتر راجستر شده طب، که حد اقل کورس آموزشی 2-3 هفته ای صحت روانی را در مراقبت های صحتی اساسی و 3-6 ماهه صحت روانی را در شفاخانه های عمومی که توسط دیپارتمنت صحت روانی وزارت صحت عامه تأیید شده باشد گرفته باشد. حق تدای طبی مریضان روانی خفیف و شدید روانی را مطابق رهنمود های تصویب شده مراقبت های صحتی اساسی و مراقبت های شفاخانه ای دارند.
3	روانشناس کلینیکی	Clinical Psychologist	روانشناس کلینیکی که آموزش رسمی به سویه لیسانس در رشته "روانشناسی" را در یکی از پوهنتون های شناخته شده دولتی و یا خصوصی خارجی یا داخلی تکمیل نموده، بر علاوه، دوسال دوره ماستری در بخش روانشناسی کلینیکی را در یکی از انستیتوت ها و یا پوهنتون های دولتی و یا خصوصی خارجی یا داخلی تکمیل نموده باشد. این افراد در ارزیابی های روانی، مداخلات مشاوره روانی-اجتماعی و رواندرمانی اختلالات روانی سهیم میباشند. آنها ادویه را تجویز نمی نمایند مگر از مداخلات روانی مانند رواندرمانی شناختی-رفتاری، روانکاوی و غیره استفاده نمی نمایند.
4	روانشناس عمومی - تربیتی با مهارت اضافی در صحت روانی	General -Educational Psychologist with mental health training	روانشناسان عمومی یا تربیتی که آموزش رسمی به سویه لیسانس در رشته "روانشناسی عمومی یا تربیتی" را در یکی از پوهنتون های شناخته شده دولتی و یا خصوصی داخلی و یا خارجی تکمیل نموده باشند. بر علاوه، این افراد باید آموزش های اضافی را در قسمت مسایل صحت روانی و مشاوره های روانی-اجتماعی فرا گرفته و با بسته های دیپارتمنت صحت روانی و مشاوره های روانی-اجتماعی وزارت صحت عامه و رهنمود های مربوطه آن آشنایی داشته باشند و حق دارند برای نیازمندان صرف مشاوره های روانی-اجتماعی را عرضه کنند، اما نسخه ادویه تجویز نتوانسته و رواندرمانی نمیتوانند
5	مشاور روانی-اجتماعی	Psycho-Social Counselor	مشاور روانی -اجتماعی که حد اقل دوازده پاس بوده و کورس آموزشی یک ساله مشاوره روانی اجتماعی را که توسط دیپارتمنت صحت روانی وزارت صحت عامه انکشاف یافته، تکمیل نموده و تصدیق نامه ی آن را داشته باشد و میتواند تنها خدمات مشاوره روانی-اجتماعی را برای نیازمندان عرضه نمایند، اما نسخه ادویه تجویز نمیتوانسته و رواندرمانی نمیتوانند
6	مدد کار اجتماعی	Social Worker	به کسانی ابلاغ میگردد که دیپلوم مسلکی در مددکاری اجتماعی داشته باشند. شرط اساسی برای مددکار اجتماعی داشتن مدرک لیسانس در مددکاری اجتماعی است. داشتن تحصیل چهار ساله در کار اجتماعی برای داخل شدن در شغل کار اجتماعی لازم است. برای کار نمودن در ساحات اختصاصی تر داشتن ماستری در کار اجتماعی و تخصص نیاز است. سه نوع تخصص اساسی مانند 1- منابع بشری 2- مدیریت شخصی 3- توسعه جامعه و کار اجتماعی صحتی و روانی درین مسلک موجود میباشد.

تعريفات کتگوری های مختلف مسلکی که در عرضه خدمات صحت روانی نقش دارند

7	مددکار اجتماعی طب روانی	Psychiatric Social Worker	مددکار اجتماعی طب روانی در مددکاری اجتماعی طب روانی داشته، که با مردم و خانواده های نیازمند به صحت روانی، اساساً در شفاخانه های صحت روانی، کلینیک های رهنمای اطفال، مراکز سوء استفاده مواد و یا دیپارتمنت خدمات اجتماعی کار مینماید، اما حق نسخه و تجویز ادویه را ندارند.
8	مددکاری اجتماعی - صحت	Health- Social Worker	مدد کار اجتماعی صحت یک فردی که فارغ صنف 12 بوده و از طریق امتحان ورودی پوهنتون (کانکور) به انستیتوت علوم صحتی متوسط داخل شده و کریکولوم دو ساله را موفقانه تکمیل نماید و مشاوره های روانی-اجتماعی و مداخلات در جامعه را فراهم مینماید، اما حق نسخه و تجویز ادویه و رواندرمانی را ندارند.
9	شغل درمانگر	Occupational Therapist	کسانی اند که آموزش بسویه لیسانس (4 سال) و برنامه ماستری (2 سال) در احیای مجدد از یکی از مراجع تحصیلات عالی دولتی و یا خصوصی داخلی و یا خارجی داشته باشند. شغل درمانگر به اشخاص نیازمند به خدمات صحت روانی و معلولیت ها جهت پیش بردن شغل ها یا کار های روزمره شان بصورت مستقل کمک مینماید تا آنها را در پیشبرد امور روزمره توانمند سازند، اما حق نسخه و تجویز ادویه را ندارند.
10	نرس طب روانی	Psychiatric Nurse	نرس طب روانی یک شخص مسلکی که آموزش رسمی نرسنگ را در یک پوهنتون شناخته شده با درجه 14 پاس یا تکمیل نموده و آموزش رسمی دو ساله را در نرسنگ طب روانی که منجر به دیپلوم خاص یا بالا تر از آن در نرسنگ طب روانی میشود، گرفته باشد اما حق نسخه و تجویز ادویه را ندارند.
11	نرس ایکه در ساحه صحت روانی کار میکند	Nurse working in MH setting	نرسانی که آموزش نرسنگ را در یک پوهنتون های شناخته شده دولتی یا خصوصی داخلی و یا خارجی با اقل دیپلوم یا درجه لیسانس 14 پاس یا دیپلوم دارد. بر علاوه، این فرد باید به اساس بسته صحت روانی برای نرسها که توسط دیپارتمنت صحت روانی وزارت صحت عامه انکشاف یافته، آموزش دیده باشد، اما حق نسخه و تجویز ادویه را ندارند.
12	مرکز مشاوره روانی- اجتماعی	Psychosocial counseling center	به ان مرکز اطلاق می گردد که در ان خدمات مشاوره روانی اجتماعی در یک مرکز اختصاصی جداگانه و یا به شکل مدغم در مراکز صحتی جامع ، شفاخانه ولسوالی ، شفاخانه حوزوی، شفاخانه های اختصاصی صحت روانی ، شفاخانه های تدای معتادین و شفاخانه های عمومی دیگر و یا در یکی از شفاخانه های خصوصی منحصی یک دیپارتمنت اختصاصی توسط کارمندان مسلکی عرضه میگردد .
13	مرکز رواندرمانی	Psychotherapy center	به ان مرکز اطلاق می گردد که در ان خدمات روان درمانی (مداخله های روانی مانند روان درمانی شناختی – رفتاری و غیره استفاده میشود) و یا هم خدمات مشاوره روانی اجتماعی و روان درمانی هر دو ان از طریق مرکز اختصاصی جداگانه و یا به شکل مدغم در شفاخانه حوزوی، شفاخانه های تدای معتادین، شفاخانه های اختصاصی صحت روانی و شفاخانه های عمومی دیگر و یا در یکی از شفاخانه های خصوصی منحصی یک دیپارتمنت اختصاصی توسط روانشناس کلینیکی عرضه می گردد .

تعريفات گنگوري های مختلف مسلکی که در عرضه خدمات صحت روانی نقش دارند

قرار شرح فوق، است تعريفات گنگوري های مسلکی که در عرضه خدمات صحت روانی نقش دارند، توسط گروپ، کاری متشکل از شایسته صحت روانی کللی، ریاست کللی تخصص وزارت صحت عامه و امریت صحت روانی و سوء استفاده مواد ترکیب و نهایی گردیده، صحت است.

بمقام

دکتر بشیر احمد سروری

امیر صحت روانی و سوء استفاده مواد وزارت صحت عامه

دولت جمهوري اسلامی افغانستان

وزارت صحت عامه

ریاست عمومی پالیسی و پلان

لایحه معاینه خانه های کارکنان مسلکی صحت روانی

۳ حمل ۱۳۹۸

فهرست مندرجات

4	فصل اول
4	احکام عمومی
4	مبانی
4	ماده اول:
4	اهداف
4	ماده دوم:
4	اصطلاحات
4	ماده سوم:
5	فصل دوم
5	مواصفات کارکنان مسلکی صحت روانی
5	مواصفات متخصص و معالج صحت روانی
5	ماده چهارم:
5	مواصفات معالج صحت روانی
5	ماده پنجم:
5	مواصفات روانشناس کلینیکی
5	ماده ششم:
5	مواصفات روانشناس عمومی دارای مهارت مشاوره
5	ماده هفتم:
5	مواصفات روانشناس مشاوره:
6	ماده هشتم:
6	فصل سوم
6	مکلفیت ها و شرایط ایجاد معاینه خانه صحت روانی
6	مکلفیت های کارکنان مسلکی صحت روانی
6	ماده نهم:
6	اجرای معاینات تشخیصیه در معاینه خانه ها
7	ماده دهم:
7	شرایط ایجاد معاینه خانه
7	ماده یازدهم:
7	فصل چهارم
8	احکام متفرقه
8	عرضه خدمات
8	ماده دوازدهم:
8	حق الامتياز
9	

9.....	ماده سیزدهم:
9.....	ماليه
9.....	ماده چهاردهم:
9.....	حق الاجرت
9.....	ماده پانزدهم:
9.....	احكام تاليفي
9.....	ماده شانزدهم:
9.....	بررسي
9.....	ماده هفدهم:
10.....	نقذ
10.....	ماده هجدهم:

فصل اول احکام عمومی

مبنی

ماده اول:

این لایحه در روشنی مقرر «معاینه خانه ها وضع گردیده است»

اهداف

ماده دوم:

- 1- تنظیم امور مربوط به فعالیت های کارکنان مسلکی صحت روانی.
- 2- نظارت از فعالیت ها و خدمات صحت روانی.
- 3- تعمیم فعالیت های صحت روانی در معاینه خانه های کارکنان مسلکی صحت روانی.

اصطلاحات

ماده سوم:

اصطلاحات آتی در این لایحه مفاهیم ذیل را ارایه می نماید:

1. **متخصص طب روانی:** شخصی است که بعد از فراغت از فاکولته طب دولتی یا خصوصی در داخل یا خارج کشور حد اقل سند تخصص را بعد از مدت سه سال آموزش تخصصی در طب روانی از شفاخانه های تدریسی تخصصی داخل یا خارج کشور دریافت نموده باشد.
2. **دکتر معالج صحت روانی:** شخصی است که بعد از فراغت از فاکولته های طب دولتی یا خصوصی در داخل یا خارج کشور شامل پروگرام تدریسی تخصصی در شفاخانه های تخصصی و یا فارغ کورس های کوتاه مدت روانی وزارت صحت عامه باشد.
3. **روانشناس کلینیکی:** شخصی است که دارای سند لیسانس و ماستری در رشته روانشناسی کلینیکی از پوهنتون های داخلی یا خارجی مورد تایید وزارت تحصیلات عالی و وزارت صحت عامه را داشته باشد.
4. **روانشناس عمومی دارای مهارت های مشاوره:** شخصی است که دارای سند لیسانس از رشته روان شناسی عمومی، تربیتی آموزش یکساله در بخش مشاوره روانی-اجتماعی را فرا گرفته باشد.
5. **روانشناس مشاوره:** شخصی است که دارای سند لیسانس در بخش مشاوره از پوهنتون های داخلی یا خارجی مورد تایید وزارت تحصیلات عالی باشد.

6. مشاور اجتماعی صحت: شخصی است که دارای سند (14 پاس) در بخش مشاور اجتماعی صحت (Health Social Counselor) را داشته باشد.

7. کارکنان مسلکی صحت روانی: شامل متخصص طب روانی، نرس روانی، روان شناس (کلینیکی یا عمومی و تربیتی و یا مشاوره با آموزش مشاوره روانی - اجتماعی تأیید شده وزارت صحت عامه) و مشاور اجتماعی صحت می باشد.

فصل دوم

مواصفات کارکنان مسلکی صحت روانی

مواصفات متخصص و معالج صحت روانی

ماده چهارم:

(1) متخصص صحت روانی باید دارای مواصفات ذیل باشد:

1- فارغ فاکولته طب با تخصص در طب روانی

مواصفات معالج صحت روانی

ماده پنجم:

(1) معالج صحت روانی باید دارای مواصفات ذیل باشد:

1- فارغ فاکولته طب و شامل برنامه تخصص در رشته طب روانی و یا فارغ کورس های کوتاه مدت روانی وزارت صحت عامه باشد.

مواصفات روانشناس کلینیکی

ماده ششم:

(1) روانشناس کلینیکی باید دارای مواصفات ذیل باشد:

1- فارغ پوهنهی روانشناسی و دارای سند ماستری یا بالاتر از آن در روانشناسی کلینیکی

مواصفات روانشناس عمومی دارای مهارت مشاوره

ماده هفتم:

(1) روانشناس عمومی باید دارای مواصفات ذیل باشد:

1- فارغ پوهنتون از رشته روانشناسی عمومی، تربیتی

2- حد اقل داشتن سند تأیید شده وزارت صحت عامه از کورس یک ماهه مشاوره روانی-اجتماعی

مواصفات روانشناس مشاوره:

ماده هشتم:

(1) روانشناس مشاوره باید دارای مواصفات ذیل باشد:

1- فارغ پوهنتون به سويه ايساتس از رشته مشاوره.

فصل سوم

مكلفيت ها و شرايط ايجاد معاينه خانه صحت رواني

مكلفيت هاي كاركنان مسلكي صحت رواني

ماده نهم:

(1) كاركنان در معاينه خانه ها مكلف به رعایت موارد ذیل می باشند:

- 1- اخذ جواز فعالیت از ریاست بررسی از تطبیق قوانین صحتی وزارت صحت عامه.
- 2- تهیه کلیشه و لوحه معاینه خانه مطابق به رشته مربوط و نصب آن در مکان مناسب.
- 3- رعایت حفظ الصحة در معاینه خانه.
- 4- پوشیدن یونیفورم مخصوص (رنگ یونیفورم روانشناس ها عمومی و تربیتی و مشاوره به رنگ فیروزه ای روشن و دوکتوران طب و متخصص به رنگ سفید).
- 5- روانشناس کلینیکی، روانشناس مشاوره و روانشناس عمومی حق تجویز ادویه را جهت مداوی ندارند.
- 6- کارکنان مسلکی صحت روانی مکلف اند کتاب ثبت و دوسیه مریضان را در معاینه خانه خویش تهیه و ترتیب نمایند.
- 7- کارکنان مسلکی صحت روانی مکلف اند در لوحه های خویش از نوشتن کلمات اضافیه خلاف رشته مربوط اجتناب نمایند.
- 8- کارکن مسلکی صحت روانی نمی تواند در معاینه خانه کارکنان مسلکی صحت روانی تحت نام و یا به عوض آنان فعالیت نمایند.
- 9- روانشناس عمومی بدون سپری نمودن کورس یکساله مشاوره صحت روانی اجتماعی وزارت صحت عامه نمی تواند بشکل مستقل معاینه خانه داشته باشد.
- 10- روانشناس مشاوره میتواند بدون سپری نمودن کورس یکساله روانشناسی بشکل مستقل معاینه خانه داشته باشد.

11- مشاورین روانی-اجتماعی (کمتر از 14 پاس) نمیتوانند مشکل مستقل معاینه خانه داشته باشند اما در معاینه خانه های داکتران طب روانی و یا روانشناسان کلینیکی منحیث استنانت فعالیت نموده میتوانند.

(2) کارکنان مسلکی صحت روانی مکلف اند اساسات مسلکی ذیل را رعایت نمایند:

- 1- تأمین ارتباط و مفاهمه موثر.
 - 2- حفظ اسرار و محریت مریض
 - 3- مد نظر گرفتن رضایت مراجعین.
 - 4- دادن وقت مناسب به مراجعین.
 - 5- ارائه آگاهی لازم صحت روانی.
 - 6- جلوگیری از معاینات غیر لازم و ضروری.
- (3) کارکنان مسلکی صحت روانی نمی توانند در اوقاتیکه به اجرای وظیفه رسمی در مراکز صحتی و ادارات مربوط موظف اند در معاینه خانه کار نمایند.
- (4) کارکنان مسلکی صحت روانی که وظیفه رسمی ندارند از این امر مستثنی میباشند.

اجرای معاینات تشخیصیه در معاینه خانه ها

ماده دهم:

(1) روانشناسان کلینیکی میتوانند در معاینه خانه های خویش آزمون های روان منجی (psychometric Testing و آزمون های روانشناختی (Psychological Testing) را انجام دهند.

(2) کارکنان مسلکی صحت روانی مندرج ماده چهارم و پنجم این لایحه میتوانند معاینات تشخیصیه لابراتواری را انجام دهند.

شرایط ایجاد معاینه خانه

ماده یازدهم:

(1) معاینه خانه کارکنان مسلکی صحت روانی باید دارای شرایط ذیل باشد:

- 1- داشتن محل انتظار و سرویس بهداشتی (تشناب).
- 2- اتاق جداگانه برای مصاحبه (روان درمانی).
- 3- داشتن میز و چوکی.

4-اوجه معاینه خانه (نام، نام خانوادگی، رشته تحصیل و یا تخصص).

5-محل بدون سر و صدا و آرام.

6-داشتن کاپی سند تحصیلی و جواز فعالیت.

7-جدول وظایف و مسئولیت ها.

8-کتابچه بل تداوی و کاپی جدول فیس.

9- کتاب ثبت و دومیه مریضان

(2)کارکنان مسلکی صحت روانی مکلف اند در معاینه خانه های خویش ابزار و تجهیزات ذیل را دارا باشند:

1-ابزار مربوط به روان درمانی.

2-تجهیزات مربوط به روان سنجی.

3-تجهیزات مربوط به شخصیت.

4- روانشناس کلینیکی میتواند ابزار و لوازم مربوط به ارزیابی بهره هوش (IQ) را در معاینه خود داشته باشد.

5-ابزار و لوازم مرتبط به درجه بندی ها و تشخیص اختلالات روانی (Hamilton, BECKMSE, MMSE) و غیره.

فصل چهارم احکام متفرقه

عرضه خدمات

ماده دوازدهم :

کارکنان مسلکی صحت روانی مکلف اند مطابق احکام این لایحه در رشته مربوطه شان عرضه خدمات نمایند.

حق الامتياز

ماده سیزدهم:

(1) حق الامتياز جواز مطابق ماده هشتم مقررہ معاينه خانه ها اخذ مي گردد.

(2) تمدید جواز طبق فقره دوم ماده هفتم معاينه خانه صورت مي گيرد.

مالیه

ماده چهاردهم:

مالیه از عوايد فيس و عرضيه خدمات صحي کارکنان مسلکي صحت رواني طبق قانون ماليات بر عايدات اخذ مي گردد.

حق الاجرت

ماده پانزدهم:

(1) مبلغ حق الاجرت به کتگوري های مختلف کارکنان مسلکي صحت رواني طور جداگانه توسط وزارت صحت عامه تعيين مي گردد.

(2) کارکنان مسلکي صحت رواني مطابق لايحه وظايف خویش که توسط دبیرانمخت صحت رواني سوء استفاده مواد رياست عمومي طب وقايه و کنترل امراض ساري ترتيب گريده است فعالیت مي نمایند.

احکام تأديبي

ماده شانزدهم:

هرگاه کارکنان مسلکي صحت رواني از احکام اين لايحه تخلف نمایند احکام تأديبي ماده شانزدهم مقررہ معاينه خانه ها بالای آنها تطبيق مي گردد.

بررسی

ماده هفدهم:

رياست بررسی از تطبيق قوانین صحي وزارت صحت عامه مکلف است از تطبيق اين لايحه بررسی نماید.

انفاذ

ماده هجدهم:

این لایحه که در چهار فصل و هجده ماده ترتیب گردیده، بعد از منظوری مقام وزارت صحت عامه مرعی الاجرا میباشد.

منظورکننده

مقام وزارت صحت عامه

فیروز الدین "فیروز"

لايحه معاينه خانه كاركنان مسلکي صحت رواني مورد تائيد اينجانب دكتور بشير احمد "سروري" امر
ديپارتمنت صحت رواني و سوء استفاده مواد رياست عمومي طب و قايه و كنترل امراض ساري قرار
گرفت.

با احترام

دكتور بشير احمد "سروري"

امر صحت رواني و سوء استفاده مواد

